
Reprezentáltsági és pályázati felmérés eredményei

Szakmai összefoglaló tanulmány

Tartalomjegyzék

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	2
REPREZENTÁLTSAĞI ADATOK	3
A minta jellemzői	4
A kutatásban vizsgált minta reprezentativitása	9
A TDM SZERVEZETEK MŰKÖDÉSÉNEK JELLEMZŐI	11
Jelenlegi helyzet	11
Optimális működéssel kapcsolatos elvárások	19
A TDM SZERVEZETEKRE KIÍRT PÁLYÁZATOKKAL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK	21
Támogatott tevékenységek köre	22
A TURISZTIKAI DESZTINÁCIÓ MENEDZSMENT RENDSZER JÖVŐKÉPE	24
A TDM szervezet tevékenységének céljai	24
A TDM szervezetek létjogosultsága	26
Milyen eredményeket képes elérni egy jól működő TDM rendszer?	28
ÖSSZEFOGLALÁS, KÖVETKEZTETÉSEK	30

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Magyar TDM Szövetség (MTDMSZ) idén március elején két online kérdőívet küldött ki a regisztrált turisztikai desztináció menedzsment szervezetek (TDMSZ-ek) számára, hogy naprakész információval rendelkezzen a kialakulófélben lévő hazai turisztikai desztináció menedzsment (TDM) rendszer helyzetéről és aktivitásáról.

A kutatás aktualitását az adja, hogy az új, 2014-20 közötti Európai Unió költségvetési időszakban is kiírásra kerül várhatóan TDM rendszert erősítő pályázat, valamint a turizmusért felelős helyettes államtitkárság e ciklusban újból tervezi a turizmus törvény betervezését. A szövetség mindkét esetben meghatározó szereplője – azaz alakítója – kíván lenni a folyamatoknak, amihez nélkülözhetetlen, hogy a szakmai érvrendszer objektív és – ahol ez releváns – számszerűsített tényekre legyen alapozva.

A hazai TDM rendszer alig egy évtizedes története világosan megmutatta, hogy a jelentős változtatások sikere attól függ, hogy mennyire érzik az érintettek is úgy, hogy szükség van ezen változásokra és általuk egyszerűbb lesz a céljaikat elérni. Ez indokolta, hogy a kérdések egy jelentős része a jelenlegi helyzetre, problémákra vonatkozott.

A kutatás március 5-én indult és három hét állt a kitöltésre rendelkezésre. Az egyik – ún. reprezentatív – kérdőív az általános jellemzőkre fókuszált annak érdekében, hogy megállapítható legyen a feldolgozást követően, hogy mekkora súllyal vannak jelen a TDM szervezetek az adott település, térség turizmusában. A második, jóval összetettebb kérdéssor, noha a „Pályázati” elnevezést kapta az egyszerűség kedvéért, valójában a működési jellemzőkre és a pályázatokkal szembeni elvárásokra koncentrált. Mindkét esetben online kérdőívet töltöttek ki a szervezetek, így a válaszok rögzítése azonnal megtörtént, melyekbe folyamatosan be lehetett tekinteni. A nyers adatbázis lezárására március 27-én került sor, így jelen összefoglaló tanulmány az addig beérkezett 41 választ dolgozza fel.

A hazai TDM szervezetek számának megállapításánál a Nemzetgazdasági Minisztérium Turizmus Főosztálya által végzett hivatalos regisztráció bejelentkezési adataira támaszkodunk. Ez alapján azt mondhatjuk, hogy mintegy 90 szervezet létezik ma Magyarországon, melyek között 5%-ot sem ér el a végülis valamilyen okból visszautasított szervezetek száma. Ettől függetlenül ezen szervezetek működhetnek hivatalosan, azonban a pályázatokon való indulás lehetősége kérdéses.

A kutatásban a TDM szervezetek 46%-a vett részt aktívan, ha a Magyar TDM Szövetség tagságát vizsgáljuk, akkor ez az érték 65%, ami mindkét szempontból nézve megfelel ahhoz, hogy valós eredményeket kapjunk.

A kapott eredményeket négy nagy fejezetben mutatjuk be: először foglalkozunk a válaszadók jellemzőivel és a reprezentativitás kérdésével, majd ezt követően a működési kérdéseket vizsgáljuk részletesen. Külön fejezetet szántunk a pályázattal kapcsolatos vélemények ismertetése mellett a szervezetek által röviden megfogalmazott, a TDM rendszerrel és annak jövőképevel kapcsolatos megállapítások elemzésének, mely izgalmas része volt az értékelésnek.

A tanulmány ábrái és táblázatai saját készítésűek és a lekérdezés eredményein alapulnak.

REPREZENTÁLTSAĞI ADATOK

A TDM rendszer kiépülésének folyamata még messze nem ért a végére, ami megmutatkozik az egyes szinteket képviselő szervezetek számában is. Több mint 90%-uk helyi szinten működik, s mindössze 8 térségi szervezet jött létre az elmúlt években. Harmadik szintű régiós szervezet jogilag létezik a Balatonnál, de forrás hiányában munkaszervezetet nem tud működtetni.

A Magyar TDM Szövetség a szervezetek 60%-át tömöríti, tagjainak 96%-a helyi szervezet. Ennek az okát szintén a szűkös anyagiak terén kell keresni, azokban a térségekben, ahol a helyi szervezetek döntő többsége tagja a szövetségnek, a térségi szervezet nem kérte felvételét a MTDMSZ tagjai sorába. Ahhoz, hogy a szövetség megkerülhetetlen szereplője legyen a fontos döntéseknek, mindenképp egyértelművé kell tenni az általa összefogott desztinációk turisztikai potenciálját és teljesítményét. Ezen adatok összegyűjtésére irányult a kérdőíves kutatás első része.

A leglátogatottabb 20 hazai desztináció közül 16-ben működik TDM szervezet – Budapest városmarketingért felelős szervezete csak nevében viseli a TDM-et, de sem szervezeti felépítése, sem működése nem felel meg annak tartalmilag -, ezek közül 12 tagja a szövetségnek. A „TOP” desztinációk közül tizenegyen töltötték ki a kérdőívet, 9 szövetségi tag és 2 külső szervezet.

A 90 TDM szervezet turisztikai régiók közötti eloszlását vizsgálva megállapítható, hogy a TDM szervezetek eloszlása korrelál az adott régió turisztikai eredményeivel, a Balaton, Észak-Magyarország a két legaktívabb régió ebből a szempontból, a nyolc régióból ötben a szervezetek száma a tízet sem éri el. A MTDMSZ a szervezetek felét legalább összefogja a régiókban, a Balaton és Dél-Alföld esetében viszont ez az arány 70% feletti. Ebből a szempontból a szövetséget mindenképp a TDM rendszer reprezentatív képviselőjének kell tekinteni, amit az alábbi számok is bizonyítanak:

Balaton régió – 71%	Dél-Alföld régió – 75%	Dél-Dunántúl régió – 56%
Észak-Alföld – 46%	Észak-Magyarország – 56%	Közép-Dunántúl – 60%
Közép-Magyarország – 50%	Nyugat-Dunántúl – 63%	<u>összesítve: 60%</u>

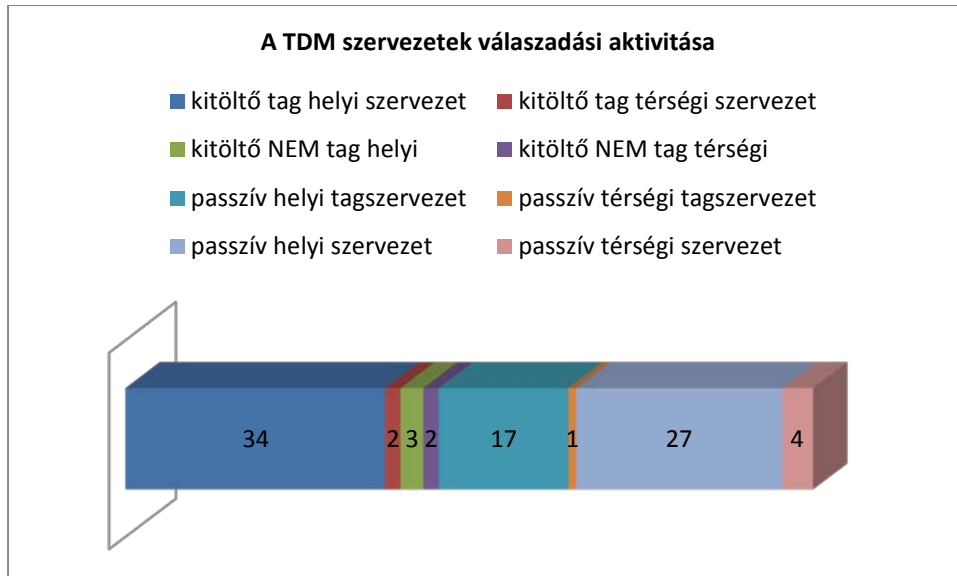
A szövetség reprezentativitását természetesen a továbbiakban a vendégforgalom és a generált idegenforgalmi adóbevételek szempontjából is részletesen fogjuk elemezni.

A kérdőíves kutatásban résztvevőkről szintén elmondható, hogy megfelelnek a reprezentativitás követelményének. A táblázatban szereplő adatok a szervezetek régiók közötti arányát, illetve a beérkezett válaszok számát és megoszlását mutatja be:

régió	regisztrált szervezet	MTDMSZ tagok	válaszadó szervezet
Balaton	21 23%	15	12 29%
Dél-Alföld	8 9%	6	4 10%
Dél-Dunántúl	9 10%	5	3 7%
Észak-Magyarország	7 8%	3	2 5%
Észak-Alföld	18 20%	10	8 20%
Közép-Dunántúl	15 17%	9	7 17%
Közép-Magyarország	4 4%	2	1 4%
Nyugat-Dunántúl	8 9%	5	4 9%

A minta jellemzői

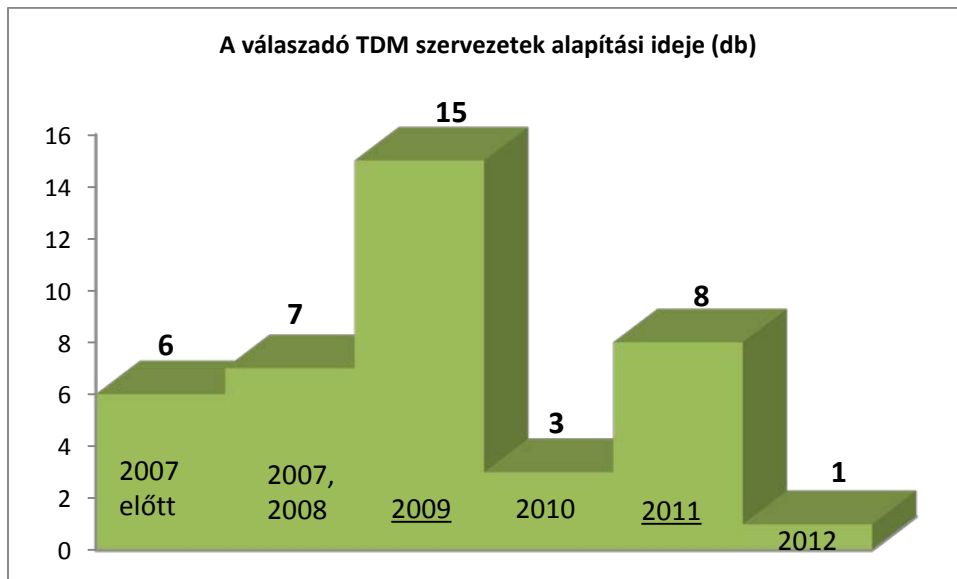
A kérdőívekre összesen 41 szervezettől érkezett be értékelhető kérdőív, ami az összes szervezetre vetítve 46%-os válaszolási arányt jelent. A MTDMSZ tagsága ebben a tekintetben is aktívabb volt, a kutatási részvétel a körükben 65%.

A válaszadók működési szint szerinti megoszlása teljes mértékben megfelel a hazai szervezetek körében tapasztalható aránynak:

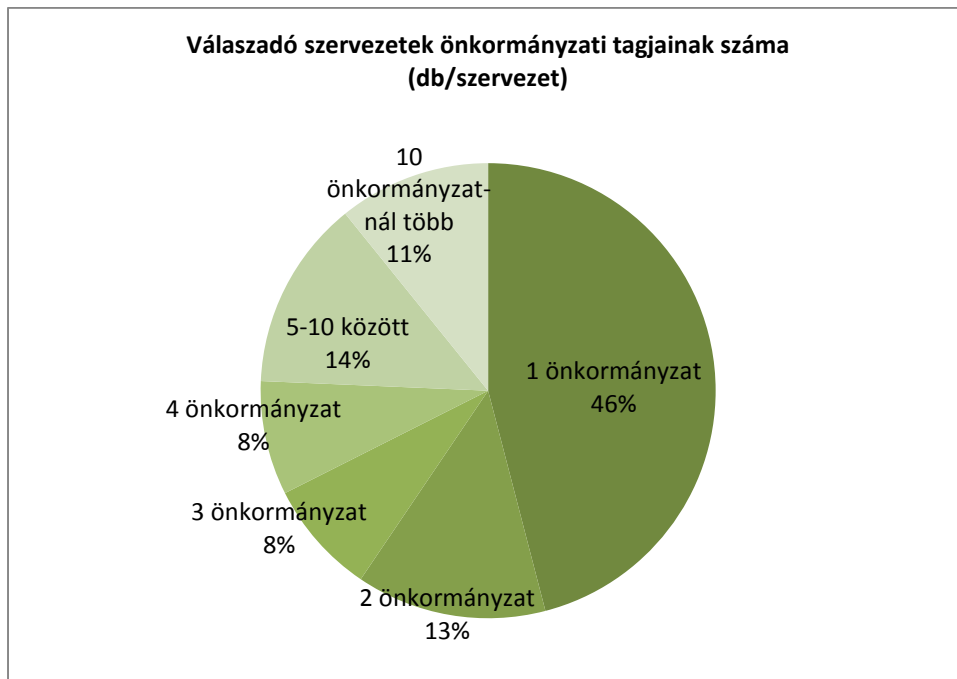
A turisztikai desztináció menedzsment tevékenység jelentőségét felismerő és annak gyakorlati alkalmazását javasoló kutatóműhelyek által katalizált folyamat viszonylag új jelenség az ún. turizmusiparban. A felismerés lényege röviden megfogalmazva az, hogy a korábbi településmarketing szervezetek helyett a megváltozott gazdasági és társadalmi környezetnek jobban megfelelni tudó, a turizmus fejlesztésével, menedzselésével átfogóan foglalkozó, azért felelősséget vállaló szervezetek megjelenését tekinti hatékonynak. Az első, desztináció menedzsment elvein alapuló turisztikai egyesület 2003-ban történő megalapítása időben nagyjából egybeesik a nemzetközi folyamatokkal, s vitathatatlanul ez vált a következő évek nemzeti szintű turizmusfejlesztési stratégiáinak mintájává.

Az ábrán jól látható a 2007-2013 közötti időszak TDM szervezeti rendszer kialakítását támogató uniós pályázatainak hatása, amiért időnként több szervezet esetében a „projektszervezet” vádja is felmerült. Az vitathatatlan, hogy a szervezetek megalapítását nagymértékben felgyorsította a pályázati lehetőség, akárcsak a korábbi spontán folyamatokhoz képest a tudatos és szervezettebb turizmus menedzsment tevékenység eredményesebb volta. Ezt azért fontos szem előtt tartani, mert ez azt is jelenti, hogy a turizmus irányítási rendszerének ilyen irányú átalakítása mindenképp pozitív változásnak tekintendő és érdemes a rendszer további kiépítésén és fenntarthatóságának biztosításán dolgozni.

ATDM szervezetek egyik legfontosabb megkülönböztető eleme a többi turisztikai, kulturális, városmarketing és egyéb egyesületektől, cégektől valamint érdekvédelmi szervezetektől az, hogy a tagjai között – gazdasági társaság esetén tulajdonosai között – megtalálható a területen illetékes helyi önkormányzat. Térségi szervezet esetében van arra is példa, hogy az illetékes megyei önkormányzat is bekapcsolódott a szervezetbe. A 41 válaszadó esetében 169 önkormányzatnak van tagsága, ami a települések 5%-át jelenti. Ha megpróbáljuk ezt az egész szervezeti rendszerre megállapítani, akkor természetesen csak becslésekre hagyatkozhatunk, hiszen kb. 18 további olyan helyi TDM szervezetről tudunk, amelyek esetében biztos, hogy több települést ölel fel a szervezet, de pontos számot nem ismerünk. Ezt figyelembe véve számításaink alapján a TDM szervezetekben tag helyi önkormányzatok száma 226 és 244 között valószínűsíthető, ami a települések 7-8%-a.

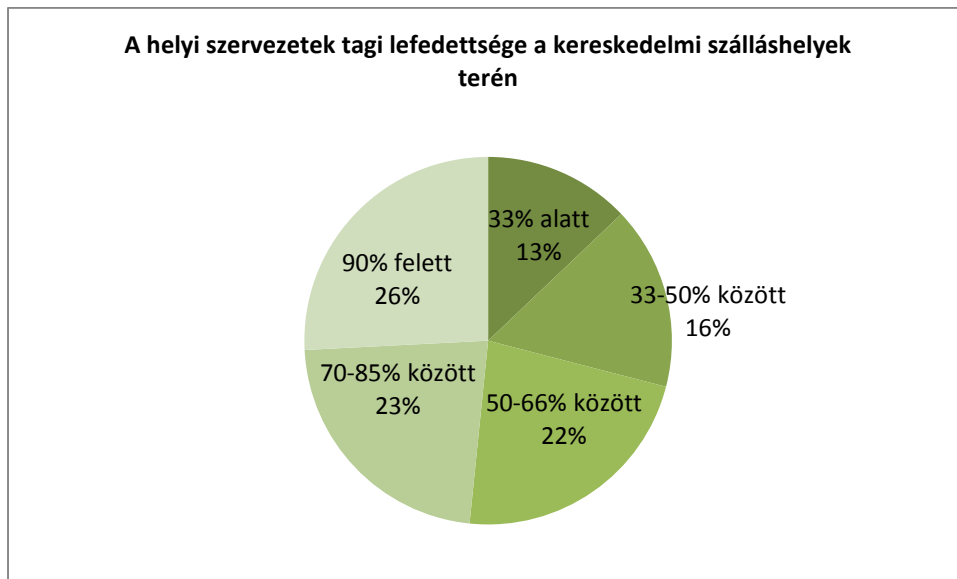
A turizmus adott település életében betöltött szerepének valamilyen szintű objektív kimutatására alkalmas komplex mutató képzési módszertanának kidolgozása már folyamatban van, de jelen pillanatban még nem áll rendelkezésre. Ezért csak megközelítőleg tudjuk kiszámolni, hogy a népesség mekkora részét érinti akár közvetlenül, akár közvetve a TDM rendszer működése. Azt az előbb már tisztáztuk, hogy a települések 5%-a biztos tagja valamilyen turisztikai egyesületnek. Ezek közül biztosan csak az egy településhez kötődő helyi szervezetek esetében – azaz 17 esetben – tudunk tovább számolni, ami a települések fél százalékát jelenti. Az itt élő lakosság – 525.528 fő – viszont a vidéki lakosság 6,6%-a, de országos szinten is több mint 5%. Ha tekintetbe vennénk Debrecen, Miskolc és Szombathely – működő, de a felmérésben részt nem vevő, egy településhez köthető TDM szervezettel rendelkező megyeszékhelyek - lakosságát is, akkor ez az arány már 12% fölé emelkedik.

Az mindenképp látszik, hogy nem elhanyagolható a TDM szervezetek helyi szintű szerepe. Egy adott település turizmusának sikere pozitív szerepet játszik a foglalkoztatottság alakulásában, az ott működő vállalkozások jövedelemtermelő képességében, s ezen keresztül a települések népességmegtartó erejében.

A TDM szervezetek tagi összetételének vizsgálata során egyértelműen megállapítható volt, hogy a legtöbb tag a kereskedelmi és az egyéb üzleti célú szálláshelyek köréhez tartozik. Ebben a szegmensben kiemelt partnernek tekinthetjük a szállodákat, hiszen ezen szállástípushoz köthető a legnagyobb kapacitás általában, s ebből adódóan a desztináció vendégforgalmát alapvetően befolyásoló csoportról beszélünk. Összességében a szállodák esetében a válaszadó szervezetek területén működő tag szállodák a vidéki egységek 23%-át teszik ki. Hangsúlyozni szeretnénk azonban, hogy a TDM szervezetek által lefedett, a településeken működő szállodák aránya ennél minden bizonnyal jelentősen több, tekintettel a jelentős idegenforgalmi centrumok – pl. Hajdúszoboszló, Harkány - adatainak hiányára.

Az egykori magánszálláshelyek - ma egyéb üzleti célú szálláshelyek – száma vidéken 33.941, a kereskedelmi szálláshelyeké 2.845, amiből 841 egység szálloda. Összesen ez vidéken 36.786 szolgáltatót jelent. Amennyiben a válaszadók által megjelölt egységszámot – a kérdés tartalmától elvonatkoztatva – csak a kereskedelmi szálláshelyekre vonatkoztatjuk, akkor azok 46%-os lefedettsége jönne ki, ami sokkal közelebb áll a valósághoz. Ugyanakkor ezt kijelenteni nem merjük, mivel az értelmezés nem volt egyértelmű.

Jóval pontosabb képet kapunk, ha a válaszadó szervezetek tagi összetételét és az egyes működési területek lefedettségét vizsgáljuk. A kereskedelmi szálláshelyek esetében az ábrán is jól látszik, hogy a helyi TDM szervezetek közel fele legalább 70%-os lefedettséget ért el, az ilyen típusú vállalkozások felét – egyharmadát további 22% is lefedi. Átlagosan 52% a lefedettség, de mint az ábrából is kiderül nagyon jelentős szóródás tapasztalható. Ez mindenképp arra enged következtetni, hogy általában véve még bőven van lehetőség a szervezetfejlesztésre, azaz a tagság bővítésére. Ez különösen a saját bevételek növekedési potenciálja szempontjából lesz majd érdekes.

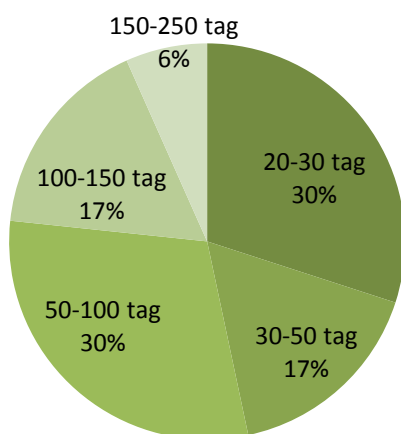
Megpróbáltunk természetesen bármiféle korrelációt találni a különösen alacsony, vagy magas beszerzettség és az egyéb általunk ismert adatok között, de nem volt kimutatható összefüggés. Így csak megállapítani tudjuk, hogy a legalacsonyabb lefedettség jelen esetben Egerben tapasztalható, de az 50% alattiak csoportjába is olyan települések kerültek azonos platformra, mint Hévíz, Berekfürdő, Sárospatak és Salgótarján. Az viszont egyértelműen megállapítható, hogy a 4-5*-os szegmenshez tartozó egységek szinte mindenhol tagjai az egyesületeknek, vagy nonprofit Kft.-knek.

A vendéglátóhelyek terén a lefedettség rendkívül alacsony, országos szinten jóval 1% alatti a minta esetében.

A taglétszám tekintetében igen nagy az eltérés az egyesületi formában működő szervezetek között, a legnépesebb szervezethez több mint tízszer annyian tartoznak, mint a legkisebbhez. Jellemző méretet nem tudunk kiemelni a szóródás miatt. Itt szintén próbáltunk összefüggéseket keresni a szervezetek, vagy a desztinációk többi jellemzőivel, de nem volt általánosan levonható, jellemző összefüggés itt sem. A néhány tucat taggal rendelkező desztinációk között ugyanúgy megtalálhatók jelentős vendégforgalmúak – pl. Visegrád (192ezer VÉJ), Gyöngyös (132ezer) -, mint a többi csoportok tagjai esetében. Az sem játszik ebben szerepet, hogy mekkora múltra tekint vissza a szervezet, s ebből adódóan esetleg szervezettebb.

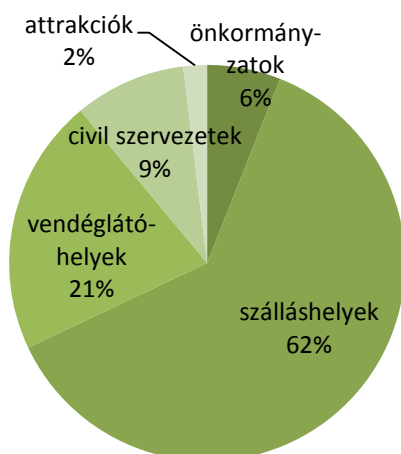
Azt kell feltételeznünk, hogy a szervezetfejlesztés, az összefogás sikere nem szakmai kérdések szintjén dől el, amit érdemes továbbgondolni, hiszen a szervezet finanszírozásában a tagdíjbevételek - s ezen keresztül a taglétszámnak – meghatározó jelentősége van és lesz.

A helyi szervezetek taglétszám szerint megoszlása

Megvizsgáltuk, hogy az egyesületi formában működő TDM szervezeteknek van-e jellemző tagi összetétele azon túl, hogy a tagok között legalább egy önkormányzat megtalálható. Ebben az esetben is volt szórás, de jóval kisebb, mint az előző esetekben.

Egy átlagos helyi szervezet tagi megoszlása

Azt egyértelműen megállapíthatjuk, hogy a tagság legnagyobb részét a település, vagy a környék szálláshelyei teszik ki, s jóval kisebb, de azért még meghatározó mértékben a vendéglátóhelyek. Sopron és Tokaj kiemelkedik a tag vendéglátóhelyek számát tekintve, az átlagos számuk 10-15 között van. Ezen a téren még biztos vannak tartalékok, amit ki lehet és kell használni a jövőben. Az attrakciók számából arra következtethetünk, hogy szinte minden esetben sikerült egy-két partnert megnyerni – az esetek többségében vélhetően strandokat, gyógy- és termálfürdőket takarnak a számok. Ez azt jelenti, hogy a települési önkormányzatok és a szálláshelyek után a fürdőket és az őket tömörítő szervezeteket kiemelt partnereinek célszerű tekintenie a szövetségnek. Azokon a üdülőhelyeken, ahol gazdasági társaságként működik a TDM szervezet, általában a tulajdonosi körben is helyet foglal az érintett fürdő. A kutatás arra nem terjedt ki, hogy mit takar konkrétan a válaszadók által jelzett 43 attrakció.

A kutatásban vizsgált minta reprezentativitása

Fontosnak tartjuk külön alfejezetben arra is kitérni, hogy alkalmas-e a minta arra, hogy a tőlük kapott válaszokból általános következtetéseket lehessen levonni. Azt már tisztáztuk, hogy a TDM szervezetek 46%-a válaszait dolgozzuk fel, de nem mindegy, hogy ezen szervezetek mekkora súlyt képviselnek az ország turizmusában. A reprezentativitást a válaszadók által képviselt desztináció, illetve a szervezet tagjaira vonatkozó statisztikai adatainak tükrében tudjuk meghatározni, ezért vizsgáljuk a férőhelyek, a vendégéjszakák és a helyi idegenforgalmi adóbevételek terén összegyűjtött és/vagy rendelkezésünkre álló adatokat. Az országos adatoknál mindig a főváros nélküli értékeket vesszük alapul értelemszerűen.

A desztináció kapacitására több kérdés is próbált rákérdezni, melyek válaszaiból szintén következtetéseket lehetne levonni a szervezettség szintjére, és természetesen a szövetség súlyára. A férőhelyek tekintetében a desztináció ágykapacitására vonatkozó kérdést vesszük alapul, melyre a kérdőívet kitöltők 80%-a tudott válaszolni. Ezek alapján elmondhatjuk, hogy a vidéki férőhelyek 28%-a (147.292 ágy) olyan településen van, ahol működik TDM szervezet és kaptunk tőle adatot. Itt persze meg kell jegyezzük, hogy a válaszadó szervezetek között nem szerepel néhány jelentős idegenforgalommal rendelkező és ezért jelentős kapacitással is bíró település, mint pl. Hajdúszoboszló, vagy Harkány, Miskolc. Ha ezeket figyelembe vennénk, várhatóan azt az eredményt kapnánk, miszerint a vidéki szálláshelyek ágykapacitásának 35-40%-a található olyan településen, ahol működik TDM szervezet.

A következő mutatóra - a vendégéjszakák számára - összesen a két kérdőívben három kérdés vonatkozott. A vendégéjszakák eloszlása általában szoros korrelációt mutat a férőhelyek megoszlásával. A vendégéjszakák száma a hazai turisztikai statisztika egyik legfontosabbnak tekintett mutatószáma, mindenképp foglalkoznunk kell vele annak érdekében, hogy megfelelő adatokat adjunk a szövetség kezébe jövőbeni szakmai anyagaikhoz, érvelésükhöz. Ehhez a lekérdezés eredményein túl a hivatalos statisztikát hívjuk segítségül. A válaszadók által megadott konkrét értékek közül 9 esetben nem mutatkozott eltérés a hivatalos adatokhoz képest, 22 szervezet esetében volt eltérés, de az összességében alig haladta meg az 1%-ot, ami hibahatáron belüli értéknek tekinthető. Ez még abból is adódhatott, ha valaki figyelmen kívül hagyta a kérdésben szereplő 2013-as adata vonatkozó kérést és 2014-es értékeket írt be.

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy összességében a vidéken realizált vendégéjszakák kétharmada olyan településen jelentkezik, ahol működik TDM szervezet, sőt a kereskedelmi szálláshelyek esetében ez még egy százalékkal magasabb is. Ez mindenképp alátámasztja azt az igényt, hogy a turizmussal kapcsolatos döntésekbe a TDM szervezetek be legyenek vonva.

<i>működő szervezeteknél</i>	településen van TDMSZ	országos vidéki adat	reprezentativitás
KSZH esetén - vendégéjszaka	10 131 844	15 149 239	67%
EÜC esetén - vendégéjszaka	1 906 976	3 215 630	59%
ÖSSZESEN:	12 038 820	18 364 869	66%

Vizsgáltuk a MTDM Szövetség tagjaira vonatkozó adatokat is ezzel összefüggésben. Ott azt láthatjuk, hogy a 12.038.820 vendégéjszaka 74%-a köthető olyan szervezethez, mely a szövetségnek is tagja, illetve országos szinten elmondható, hogy a szövetség tagjainak működési területén realizálódott a vidéki vendégéjszakák 49%-a 2013-ban. Ez azt erősíti meg, hogy a MTDM Szövetség

kellően magas arányban fogja össze a hazai TDM szervezeteket ahhoz, hogy megfelelő partner legyen a kormányzati és szakmai szinteken.

<i>szövetségi tagoknál</i>	MTDMSZ tag a TDMSZ	TDMSZ-es település	reprezentativitás
KSZH esetén - vendégéjszaka	7 486 684	10 131 844	74%
EÜC esetén - vendégéjszaka	1 476 300	1 906 976	77%
ÖSSZESEN:	8 962 984	12 038 820	74%

A lekérdezésben résztvevők reprezentáltsági adatait is vizsgáltuk természetesen. Itt azt láthattuk, hogy az általuk képviselt településeken realizált vendégéjszakák a vidéki adatok 41%-át fedték le, az MTDMSZ tag desztinációkhoz köthető éjszakák 84%-át és a TDM szervezettel rendelkező települések adatainak 62%-át tudhatják magukénak. Így kijelenthető, hogy a minta mindenképp megfelelő és kellően reprezentálja a TDM szervezeteket, a kapott eredmények alkalmasak arra, hogy általános következtetéseket is levonjunk belőle az egész rendszer működésére vonatkozóan.

A harmadik, a reprezentativitást alátámasztani hivatott kérdés a helyi idegenforgalmi adóra vonatkozott. Ebben az esetben is a 2013-as adatokat kellett megadni. Összesen 33 szervezet válaszolt erre a kérdésre. A pontos kép érdekében itt is kénytelenek voltunk a KSH adatokra támaszkodni, mely adatok igen réginek számítanak (2011). Arra azonban alkalmasak, hogy bizonyos arányokat megállapítsunk belőlük. Az országos adatoknál itt sem vettük figyelembe a fővárosi összegeket és a reprezentativitást is a vidéki adóbevételekhez viszonyítottuk. A válaszadók által jelzett és a – minden bizonnyal - korábbi hivatalos KSH közötti eltérés 390 mFt volt, ami reálisnak mondható a két év alatti vendégforgalmi adatok növekedése ismeretében. A táblázatban szereplő adatok a beszedett adó összegét mutatja, az állami kiegészítést nem.

vidéken realizált IFA bevétel (2011, KSH)	4.720.500 eFt
TDM szervezetek működési területén beszedett IFA (2011, KSH)	3.380.379 eFt
MTDMSZ tagszervezetek településein beszedett IFA (2011, KSH)	2.630.180 eFt
válaszadó TDM szervezetek településein beszedett IFA	2.251.303 e Ft
válaszadó MTDMSZ tagszervezetek településein beszedett IFA	1.960.347 e Ft

A táblázatból kiszámított reprezentativitási értékek azt mutatják, hogy a beszedett IFA 72%-a olyan településhez kötődik, melyen működik TDM szervezet. Ezen belül a szövetség tagjainak aránya 78%. Amennyiben a MTDMSZ tagjai által lefedett településeken az önkormányzathoz befolyó adóbevételeket vesszük alapul, az is eléri az 56%-ot.

A kutatás mintájául szolgáló válaszadó szervezetek lefedik a vidéki idegenforgalmi adóbevételek 48%-át, és a TDM szervezettel rendelkező településeken keletkező adóbevétel 67%-át, így megfelelő reprezentativitást mutatnak, s alkalmasak arra, hogy a válaszaikból általános érvényű megállapításokat vonjunk le.

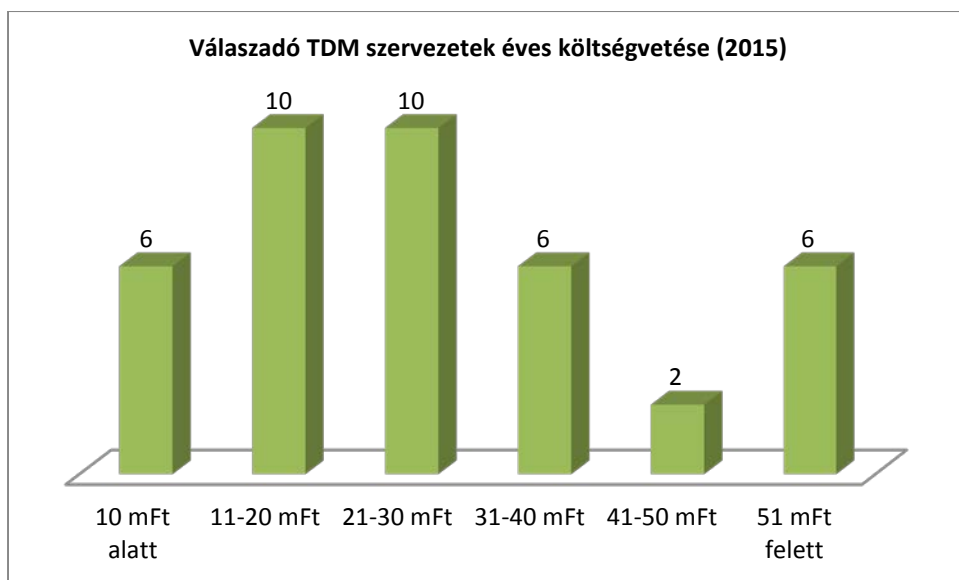
Az eddigieket összefoglalva egyértelműen megállapítható, hogy az idegenforgalmi adó bevételek majd háromnegyed része olyan településen keletkezik, melyen működik TDM szervezet, s az őket képviselő szövetség tagjai által lefedett arány is jóval meghaladja az 50%-ot. Ha ezt az adatot (56%) összekapcsoljuk a vendégéjszakára vonatkozó értékkel (49%), világosan megmutatkozik, hogy ráadásul a MTDMSZ Szövetség az idegenforgalmi szempontból jelentős desztinációkban működő szervezeteket is nagy arányban képviseli, ahol magasabb szinten határozzák meg az önkormányzatok az adó mértékét.

A TDM SZERVEZETEK MŰKÖDÉSÉNEK JELLEMZŐI

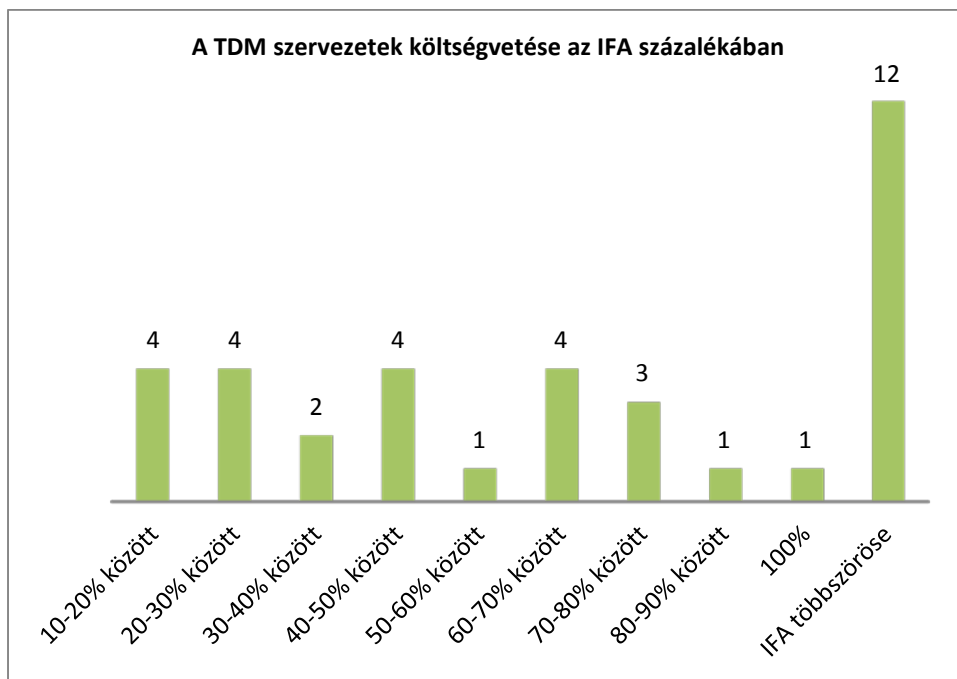
A kérdőíves kutatás egyik fontos célja az volt, hogy pontos információk álljanak rendelkezésre a szervezetek működéséről, tevékenységéről, valamint véleményük megismerése az általuk optimálisnak tartott működési feltételekről. Ebben a fejezetben két alfejezetben mutatjuk be az erre kapott válaszokat.

Jelenlegi helyzet

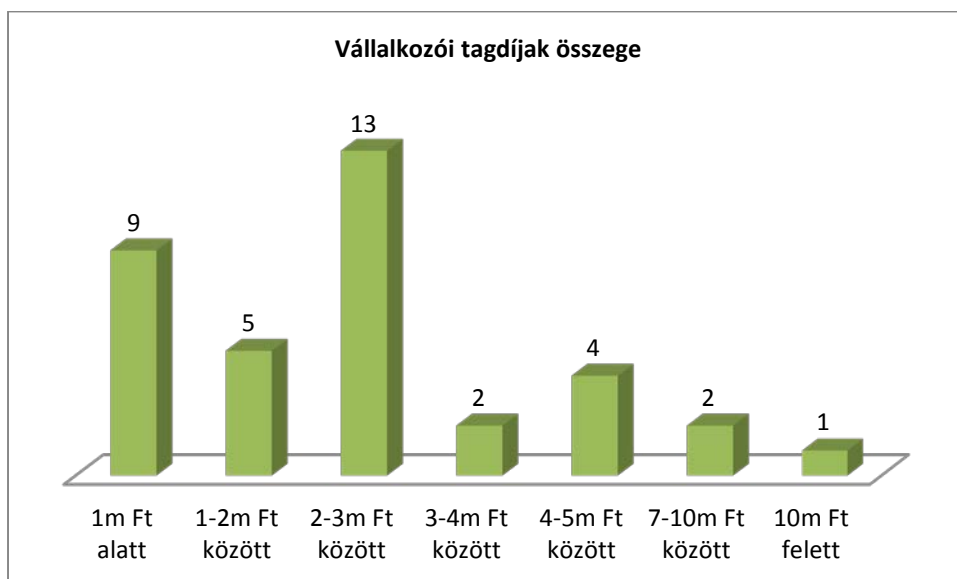
A szervezetek fele 10-30 mFt közötti összegből gazdálkodhat az idei évben, nagyobb összeg – 51 mFt feletti – elsősorban a nagy gyógyhelyekre jellemző (Bük, Hévíz, Gyula, Mórahalom), de Székesfehérvár és Sátoraljaújhely is ebbe a csoportba tartozik. Az országos átlagnak ettől függetlenül az előbbi (10-30m Ft közötti) adatot tekinthetjük. Ideálisnak szinte minden válaszadó a jelenleginél 10 mFt-tal nagyobb költségvetést tartana ideálisnak, de erre majd még részletesebben is kitérünk.

Mivel - mint majd látni fogjuk a későbbiekben – a finanszírozás jelentős mértékben a helyi önkormányzatokra hárul, vizsgáltuk a működési költségek és a befolyt idegenforgalmi adóbevételek összefüggését is. Meglehetősen nagy szórást tapasztalható ezen a téren, a válaszoló szervezetek egyharmadánál a működési költségek a teljes adóbevétel többszörösére rúgnak, általánosságban elmondható, hogy annak két-háromszorosát igényli. Érdekes módon ebbe a csoportban találunk jelentős vendégforgalommal rendelkező településeket is – pl. Székesfehérvár, Gyenesdiás -, de mintegy kétharmaduk esetében 50ezer vendégéjszaka alatt teljesít a desztináció. Az átlagérték 40% lenne, de tekintettel a jelentős szórásra és az adatok meglehetősen elnagyolt voltára, ezt fenntartásokkal kell kezelni.

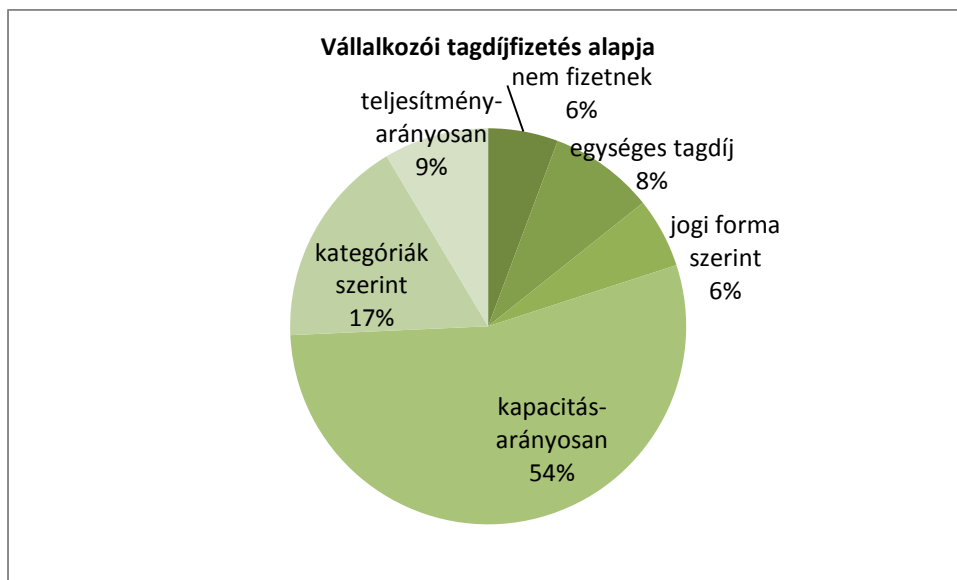
Tekintettel arra, hogy ez érzékeny pontja a TDM szervezetek és az önkormányzatok közötti kapcsolatnak, mely a turizmus törvényre is kihatással volt/van/lesz, feltétlenül javasoljuk, hogy aktualizált és pontos információkat gyűjtsön be a szövetség.

A TDM szervezetek bevételei között megjelenik a tagdíj is – tagi hozzájárulás néven a gazdasági társaságok esetében -, melynek fontos szerepe lenne a rendszerben. A tagi befizetéseket összehasonlítva a költségvetéssel azt láthatjuk, hogy általában a költségek 10%-át fedezi a tagdíj, mindössze 3 szervezet esetében éri el a 20%-ot. Az alacsony szintnek természetesen megvannak a történelmi előzményei, ugyanis a pályázati időszakban az egyik indikátor a taglétszám növekedése volt, így a szervezetek a tagdíjak megállapításánál nem a fenntartható működésük forrásaként tekintettek a tagdíjra, hanem ezt a szempontot feláldozták a tagtoborzás sikeréért. Egyetlen szervezet volt a válaszadók között, ahol a vállalkozói finanszírozás megközelítette az 50%-ot. A TDM szervezet 2012-ben alakult meg, a működési költségek az IFA bevételek öt-hatszorosára rúgnak.

A kérdések között szerepelt a tagdíjrendszer típusa is, azaz hogy mi alapján történik a tagdíjak megállapítása. A térségi szervezetekre ez a kérdés kevésbé volt értelmezhető, hiszen általában nincs közvetlen vállalkozói kapcsolatuk. A gazdasági formában működő helyi szintű szervezetek esetében tagdíjakról nem beszélhetünk, legfeljebb tagi hozzájárulásról, de ennek megállapítása a jogi formából adódóan másképp történik. Nem volt teljesen világos, hogy azok a gazdasági társasági formában működő szervezetek, melyek jelentős számú vállalkozói befizetést jeleztek, a velük tagi jogviszonyban állókról nyilatkoztak, vagy a tulajdonosi körben szereplő – általában 10%-os tulajdoni hányaddal rendelkező – turisztikai egyesület tagjairól, azaz tagjuk tagjairól. Ebből adódóan az értékelésnél a turisztikai egyesületként működő helyi TDM szervezetek (35) válaszait vettük alapul.

Az így kialakult 35 fős minta döntő többsége (54%) a kapacitásarányos tagdíjfizetést alkalmazza. Ezen a módon az ezt követő szervezetek kétharmada legfeljebb 3m Ft-os bevételre tesz szert, földrajzi elhelyezkedéstől, vendégforgalomtól függetlenül, de a többi esetben sem haladja meg a bevétel jellemzően az 5m Ft-ot.

Számításaink szerint a vállalkozói tagdíjak e szervezetek esetében mintegy 115m Ft-ot tesznek ki legfeljebb összességében, ami a működési költségek legfeljebb 12%-nak fedezetére lenne elegendő.

A szakmai tevékenységre jutó költségkeretre is rákérdezett a kérdőív, mely értékek igen nagy szórást mutatnak: 200ezertől 64millióig terjed a skála, összértéke 362 millió Ft. Az átlagos érték 10,3m Ft, bár az említett okok miatt ez nem sokat jelent ebben az esetben.

A működési költségek összesen 945 millió Ft-ot tesznek ki a válaszadók esetében, de itt is a szórás 900ezer Ft-tól 100millióig terjed, melynek átlaga 23m Ft.

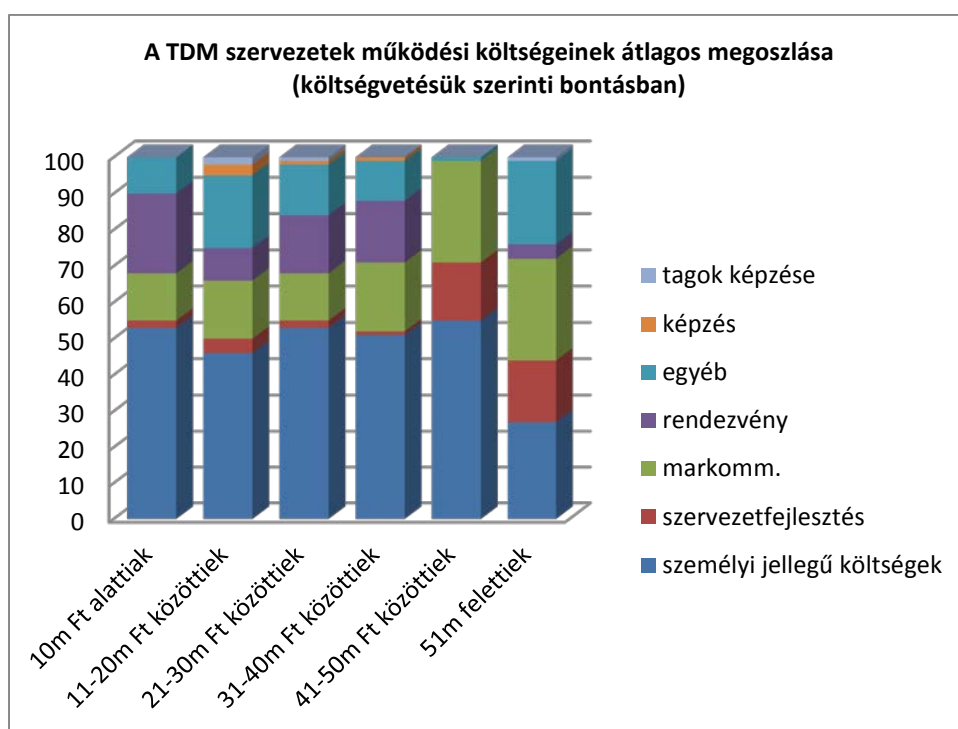
Az érdemi elemzéshez a mintából több csoportot képeztünk a korábban már alkalmazott költségvetési sávoknak megfelelően, hogy kiderüljenek a finomabb eltérések. A 41 darabos minta igen heterogén a költségfelhasználás kérdésében, ezért döntöttünk a klaszterezés mellett.

Várhatóan a személyi jellegű költségek teszik ki a ráfordítások 50-55%-át, jóllehet ez sok egyéni paramétertől is függ. Az is várható volt, hogy a költségkeret növekedésével ezen költségnek aránya csökkenni fog. A marketing kommunikációra fordított arány meglehetősen alacsony, itt

előfordulhatott, hogy a válaszolók egy része a szakmai tevékenység kérdéshez sorolta marketing aktivitásának nagy részét.

A kisebb költségvetésű szervezetek esetében szignifikánsan jelenik meg a rendezvényszervezés, mely több csoportnál a második legnagyobb költségtényező. A költségvetés növekedésével viszont egyre hátrébb szorul. Feltehetően a szervezet finanszírozása érdekében foglalkozik a TDM szervezet rendezvények szervezésével is, bár ezek bevételi oldalára vonatkozó kérdés sajnos egyáltalán nem szerepelt a kérdéssorban.

Szervezetfejlesztésre a kiadások néhány százalékát fordítják a TDM szervezetek, a tőkeerősebbek is legfeljebb költségvetésük 17%-át.

Az egyértelműen kiderült a számokból és az ábrán is jól látszik, hogy a legkevesebb a munkaszervezet és a tagság képzésére jut (1-3%). Ebben valószínűleg megmutatkozik az is, hogy a képzést sem a munkaszervezet munkatársai és vezetői, sem a tagság nem tekinti fontos kérdésnek.

A szervezetek egyharmada adott meg munkatársakra vonatkozó adatot, ami nem elegendő általános érvényű következtetések levonására. Ezek alapján úgy tűnik, hogy általában 2-4 fő foglalkozik a desztináció turisztikai feladatainak intézésével, a nagyobb költségvetésű szervezeteknél 10-15 fő közötti létszám is előfordul. Valószínűsítjük, hogy az alacsonyabb létszám foglalkoztatása nem a teendők, hanem a források hiányával magyarázható.

A szervezetek által felsorolt elvégzett feladatok megfelelnek a helyi szervezetek teendőinek, azaz az alábbi felsorolást kaptuk:

- információnyújtás, ügyfélszolgálat
- termékfejlesztés, garantált programok, csomagok, tematikus túrák
- marketing tevékenység,
- idegenvezetés, túravezetés

- online kommunikáció
- rendezvényszervezés,
- helyi termék értékesítése
- kiadványszerkesztés,
- pályázati projektmenedzsment
- Tourinform iroda működtetése,
- képzés,
- PR,
- turisztikai információs rendszer működtetése
- szervezetfejlesztés
- attrakció- és látogatómenedzsment
- együttműködés,
- jegyértékesítés
- tagok körében érdekképviseleti tevékenység,
- tanácsadás,
- Borbusz szolgáltatás
- kerékpárkölcsonzés

A legtöbben az információnyújtást, a termékfejlesztést és a marketing tevékenységet említették. A „fejlesztendő és hiányos” tevékenységekre csak néhányan reagáltak, így a kérdésmásodik felére kapott válaszok nem alkalmasak arra, hogy bármilyen következtetést levonjunk belőlük.

Érdekes válaszokat kaptunk arra a kérdésre is, hogy milyen feladatokat vállalnak a TDM szervezetek a fenntarthatóságuk biztosítása érdekében:

- rendezvényszervezés, értékesítés, vásárszervezés
- ajándéktárgyak értékesítése,
- helyi termék értékesítés
- horgászjegy és további szolgáltatások értékesítése jutalékos rendszerben
- jegyértékesítés
- idegenvezetés, túravezetés,
- kerékpárkölcsonzés
- programszervezés, túraszervezés, túravezetővel indított kajak-, kenu-, kerékpár-, és NW túrák
- eszköz bérbeadás, pavilon bérbeadás
- pályázatírás, -figyelés,
- helyi minősítési rendszer karbantartása (bejárások, értékelés, nyilvántartás)
- tagság számára szolgáltatási kör bővítése igényeiknek megfelelően
- képzés szervezés,
- online/offline megjelenési felületek értékesítése
- tanácsadás
- projektmenedzsment
- saját szolgáltatások bevezetése: +1 fő kisegítő munkaező
- szállásközvetítés
- kertmozi működtetése - 1 fő

- Művelődési Központ működtetése, könyvtári feladatok ellátása
- Tourinform Tokaj és a szerencsi infopont üzemeltetése,
- üzlet nyitás,
- vízi bicikli kölcsönző üzemeltetése - 2 fő
- vízisportközpont létrehozása és üzemeltetése

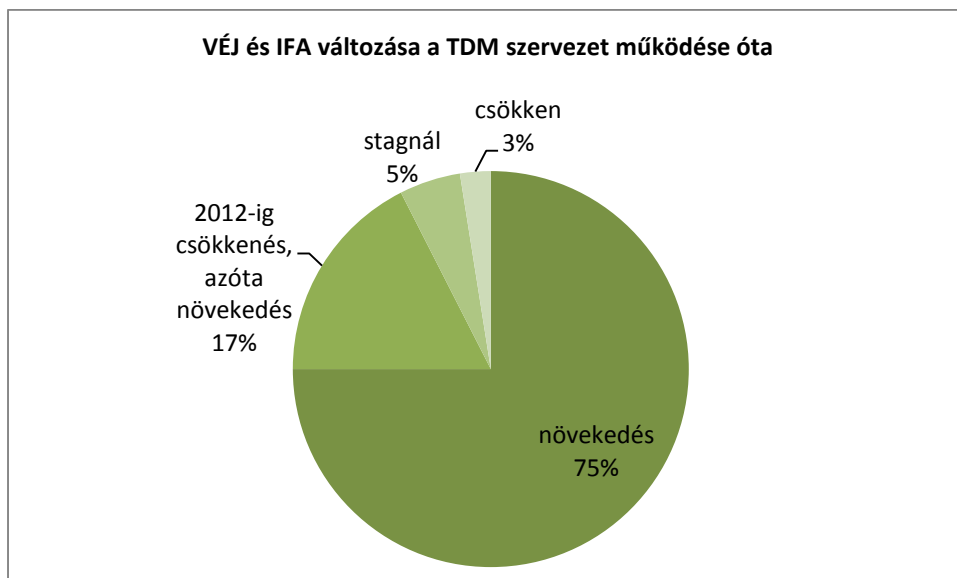
Sajnos az nem szerepelt a kérdések között, hogy ezen tevékenységekből mekkora bevétele származik a szervezetnek, pedig így lehetett volna a többiek számára is hasznos példákat bemutatni. A sort a rendezvényszervezés vezeti – a válaszadók fele említette ezt a tevékenységet - és a különböző kiskereskedelmi tevékenységek fordulnak gyakran elő.

A problémákat meglehetősen egységesen látják a válaszadók, a megjelenő vélemények nem meglepők, sajnos évek óta változatlanok. Első helyen szinte mindenki az alulfinanszírozottságot említette, második helyen a szakképzett munkaerő hiánya szerepel.

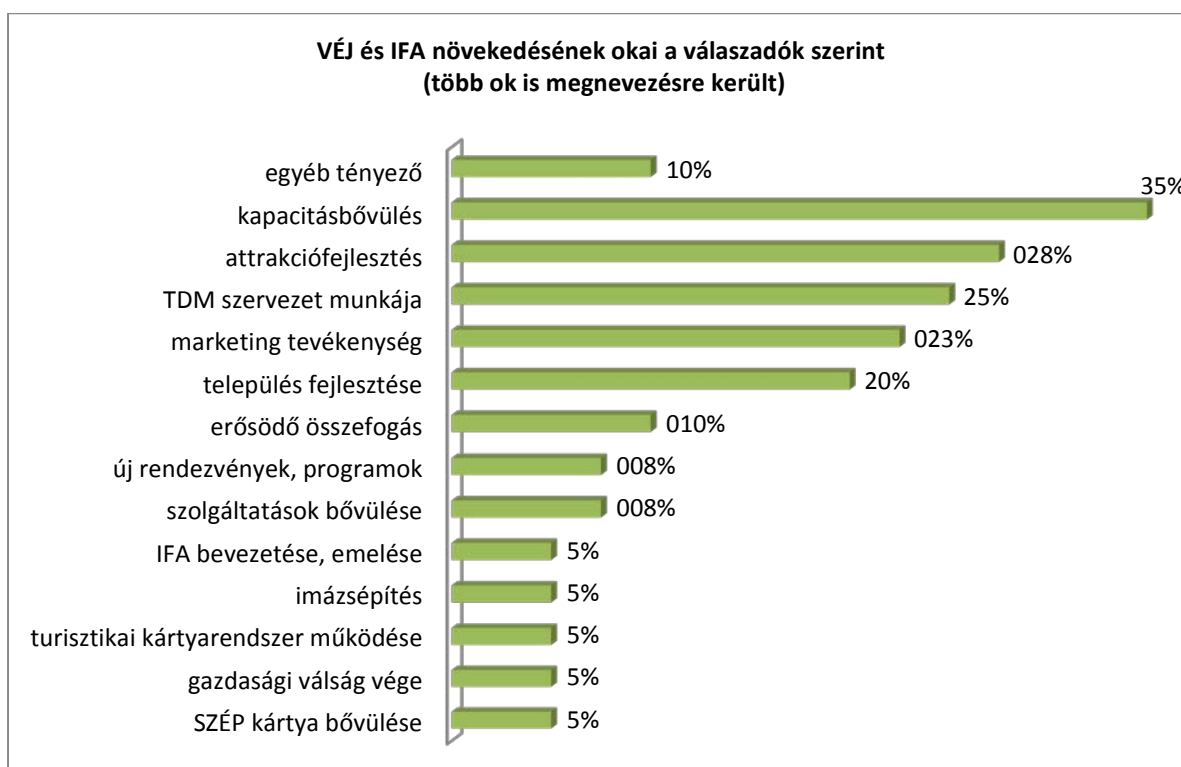
- alacsony költségvetés, alulfinanszírozottság, forráshiány (33)
- fejletlen, hiányos infrastruktúra (4)
- alacsony bérek (3)
- több szakképzett munkatársra lenne szükség (15)
- túlterheltség
- tagság passzivitása (4)
- együttműködési készség hiánya a turisztikai szereplők részéről (4)
- képzések hiánya (3)
- önerőt biztosító vállalkozók hiánya (2)
- a helyi politikai akarattól való függőség,
- pályázatok hiánya
- információs rendszer hiánya
- különböző szintek megfelelő működése/feladat megosztás

Több pont persze következik egymásból: az alulfinanszírozott rendszer miatt alacsonyak a bérek és kevés a munkatárs, aminek egyenes következménye a túlterheltség. A másik problémakör ettől független: a szervezet tagságának passzivitása, elismertsége a helyi érdekeltek és döntéshozók körében, amit nem lehet anyagi eszközökkel javítani.

A válaszadó TDM szervezetek körében ettől függetlenül településeiken, térségeikben döntően növekedett az elmúlt években mind a vendégéjszakák, mind a helyi idegenforgalmi adóbevételek.

Kedvezőtlen tendenciáról mindössze három szervezet számolt be. Ugyanez a kérdés foglalkozott változások okaival.

A legtöbben a szálláshelyi kapacitásbővülést és az attrakciófejlesztéseket nevezték meg, de minden negyedik szervezet saját tevékenységét is a pozitív folyamatok részesének érezte. Voltak természetesen egyedi tényezők is, mint például a Hévízt jelentős mértékben érintő dinamikus bővülő orosz piac, vagy a Hévíz-Balaton Airport fejlesztései. Érdekes módon a szolgáltatók – szállodák – sales&marketing tevékenységét mindössze egy válaszadó jelezte.

Azokban a desztinációkban, ahol stagnálásról, korábbi, vagy még tartó csökkenésről számoltak be, az alábbi okokat említették:

- nagy szállodák hiánya, üzemeltetőváltása, vagy bezárása
- szolgáltatók minőségjavító beruházásainak elmaradása
- a város turisztikai szemléletmódjának elmaradottsága
- húzó vonzerő hiánya
- elmaradt fesztivál
- város ipari üzemeinek csökkenő termelése
- kedvezőtlen időjárás

A TDM szervezet hatékony működésének mérése időről időre felvetődik. Az eredmények számszerűsítésére az alábbi javaslatok érkeztek:

- „valamilyen formában az adatszolgáltatást szabályozni kell, a turisztikai szolgáltatók ne csak közvetlenül a KSH felé szolgáltatassanak adatot, hanem a TDM szervezet felé is”
- „szerintem (...) fontos, hogy a méréshez egységes módszertan legyen meghatározva. Jelenleg igen nagy hiányosság (...), hogy nem egységes az adatgyűjtés, így nehéz (pl. az ilyen kérdőívek estében Nektek is) korrekt összehasonlításokat végezni.”
- „az eredmények számszerűsítése a konkrét tervekől és a hozzájuk rendelt forrásokból adható meg. Ha konkrét TDM pályázatról beszélünk, akkor csak olyan indikátorokat célszerű választani, amelyek a pályázat megvalósításából következnek (output indikátorok): ilyenek lehetnek az információval elértek száma, a TDM szolgáltatásokat igénybevevők száma, az új termékek/szolgáltatások száma.”

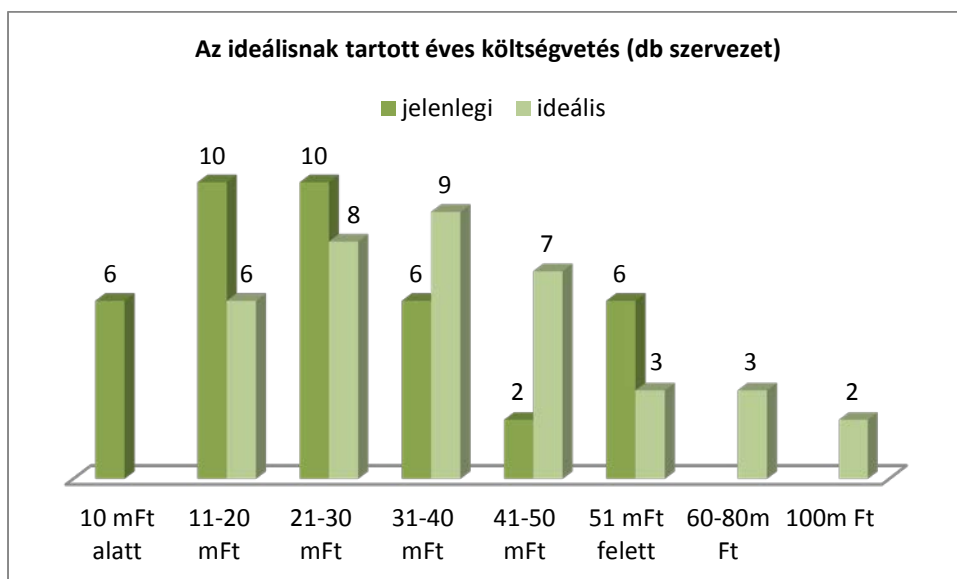
Arra vonatkozóan, hogy a felsoroltak közül a képzett mutatókat – vendég- és tagi elégedettség, napi költség - milyen módszerrel alakítják ki, nincsenek ismereteink. Az előbbi a javaslatok közül általunk kiemeltékben is megemlítésre került az erre vonatkozó igény, mely feladatot a MTDMSZ felvállalhatná.

További javaslatok az eredmények számszerűsítésére, mely egy-egy szervezetnél szerepelt csak, de a teljesség okán bemutatjuk:

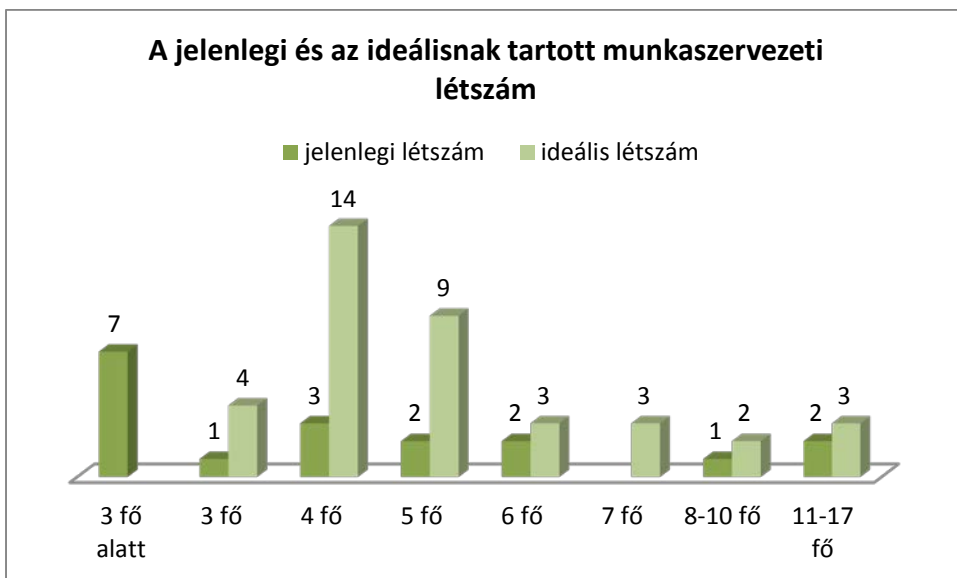
- ágykapacitás,
- desztináció ismertségének növekedése,
- honlap látogatottsága,
- információval elértek száma,
- Tourinform iroda látogatószáma,
- megvalósított programok száma,
- megvalósult rendezvények száma,
- REVPAR,
- szálláshelyek száma,
- Szoba átlagár,
- szolgáltatási színvonal emelkedése,
- TDM szolgáltatásokat igénybevevők száma,
- új funkciók a honlapon,
- új kiegészítő lehetőségek (pl. kártya, okostelefon)

Optimális működéssel kapcsolatos elvárások

Az éves költségvetés összegét – mint már említettük – minden szervezet kivétel nélkül megemelné, átlagosan a jelenlegi szinthez képest 10m Ft-tal magasabbra. A válaszok alapján megállapítható, hogy az ideálisnak tartott éves költségvetés a 20 és 50 millió közötti sávba esik. Legnagyobb igényekkel két fürdőváros, Hévíz és Sárvár jelentkezett, akik a 100 milliós keretet tartanák ideálisnak. Az utóbbi település esetében ez az idegenforgalmi adó háromnegyedét jelentené, míg Hévíznél mindössze annak 20%-át.

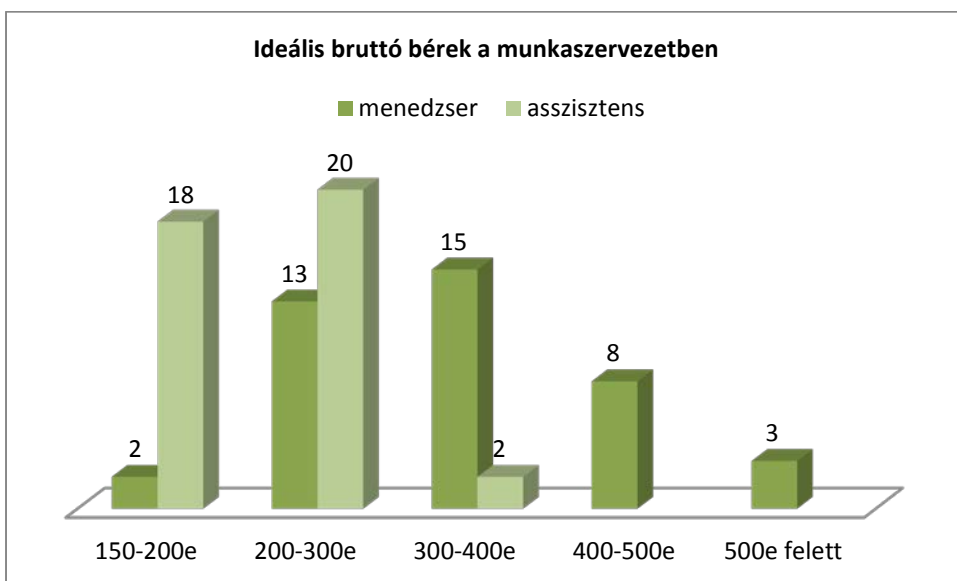

Az ideális működési körülményekre vonatkozó kérdést – úgy tűnik – a legtöbben az ideális létszámra vonatkozóan vélték, ezért az eredmény nem tekinthető reprezentatív eredménynek, noha bizonyára egyetértenenek a többiek is a két szóval: kiszámíthatóság, kellő számú munkaerő.

Az ábrán jól látható, hogy a jelenlegi átlagos 2-3 fős munkaszervezetekkel szemben a 4-5 fős lenne az ideális a válaszadók szerint. Kérdés, hogy a plusz két fő bérköltése mennyire terhelné tovább az amúgy is feszített költségvetési kereteket.

Az ideális munkabérekéről mindenki nyilatkozott, melyek eredményeképpen úgy tűnik, a legtöbben legfeljebb bruttó 300.000 Ft-ot juttatnának a beosztott munkatársaknak, a menedzsereknek pedig ennél magasabb bért.

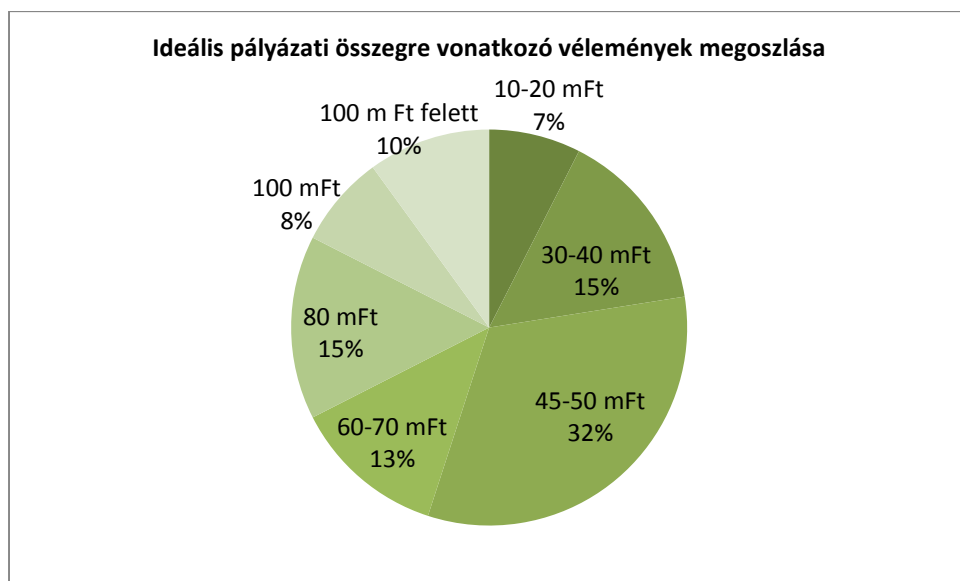
Az ideális létszám az ideális munkabérral havonta 1,5-1,8m Ft-os bérköltésget jelentene, éves szinten legalább 18m Ft-ot, ami az ideálisnak jelölt költségvetésnek a felét jelentené.

A TDM SZERVEZETEKRE KIÍRT PÁLYÁZATOKKAL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

A kérdőívben hat kérdés foglalkozott a pályázattal kapcsolatos témával. Csak a válaszadók 10%-ának nincs tapasztalata ezen a téren, 24 szervezet nyert már egy pályázaton legalább, 10 szervezet két sikeres pályázaton vett már részt és 2 rutinos pályázó is van, akik 3, különböző szintű pályázaton is sikeresen indultak. Ez kellően biztosítja azt, hogy reális dolgokat javasoljanak.

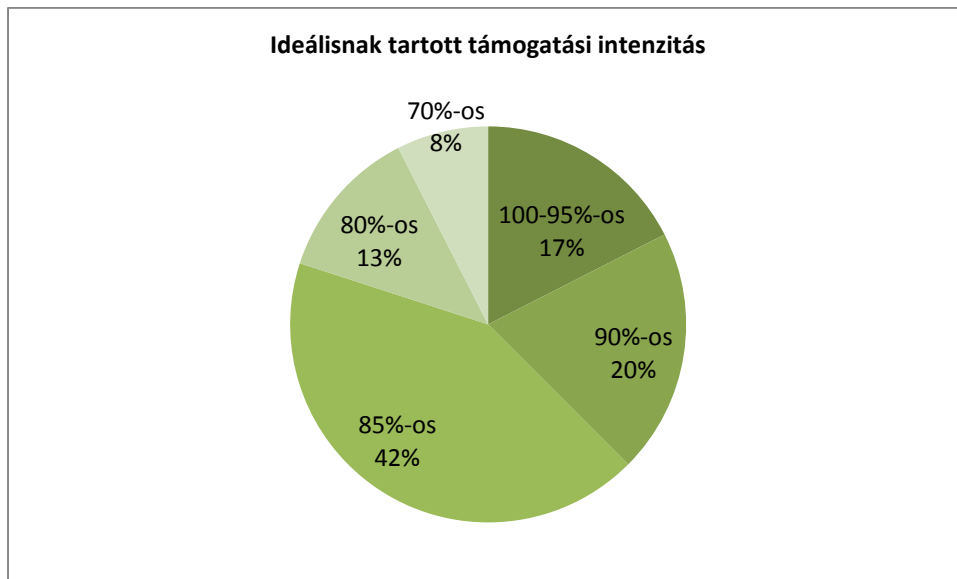
Az ideálisnak tartott megpályázható összeg nagy szóródást mutat: 10-500millió Ft között. Megvizsgáltuk, hogy van-e olyan jellemzője a szervezeteknek, mely adott esetben azonos platformra terelte őket az összegek tekintetében, de minden esetben nagy eltéréseket találtunk. Így azt kell megállapítsuk, hogy olyan szempontok szerint nyilatkoztak a válaszadók, mely számunkra ismeretlenek. Általánosan annyi állapítható meg, hogy minden válaszadó nagyobb összeget jelölt meg éves költségvetésénél, mindössze 2 olyan válaszadó volt, akik az alatti összeget tartanak ideális pályázati lehetőségnek.

Egy válaszadó szerint ezt több tényezőtől kellene függővé tenni, mint például: működnek-e a különböző szintek megfelelő feladatelosztással, hány évre, mire lehetne fordítani.

A válaszadó TDM szervezetek 75%-a 30 és 80 millió forint közé eső sávban található, a legmagasabb összegeket megjelölők Pécs és Balatonfüred kivételével mind kiemelt gyógyüdülőhelyek.

Ezzel a kérdéssel természetesen szorosan összefügg a támogatási intenzitással kapcsolatos vélemények. Az értelmezés nem volt egyértelmű, ezért közös nevezőre hoztuk a válaszokat némileg önkényesen, mivel azt feltételeztük, hogy az 5-10-15%-ot válaszolók valójában 95-90-85%-os támogatásra gondolnak.

Az egyes csoportokat megvizsgálva nem találtunk jellemzőnek mondható adatot, például a kifejezetten 100%-ban támogatott pályázati lehetőségeket ideálisnak tartók között a 10m Ft-os helyi idegenforgalmi adóbevételtől 165m Ft-ig tartó sávban szóródtak a válaszadók.

A megvalósítási időszak hosszára vonatkozóan meglehetősen nagy egyetértés volt abban, hogy nem szükséges túl hosszú idő: a legtöbben (57%) legfeljebb 2 évet javasoltak, de a következő 38% is 2-3 évben határozta meg a projektidőtartamot.

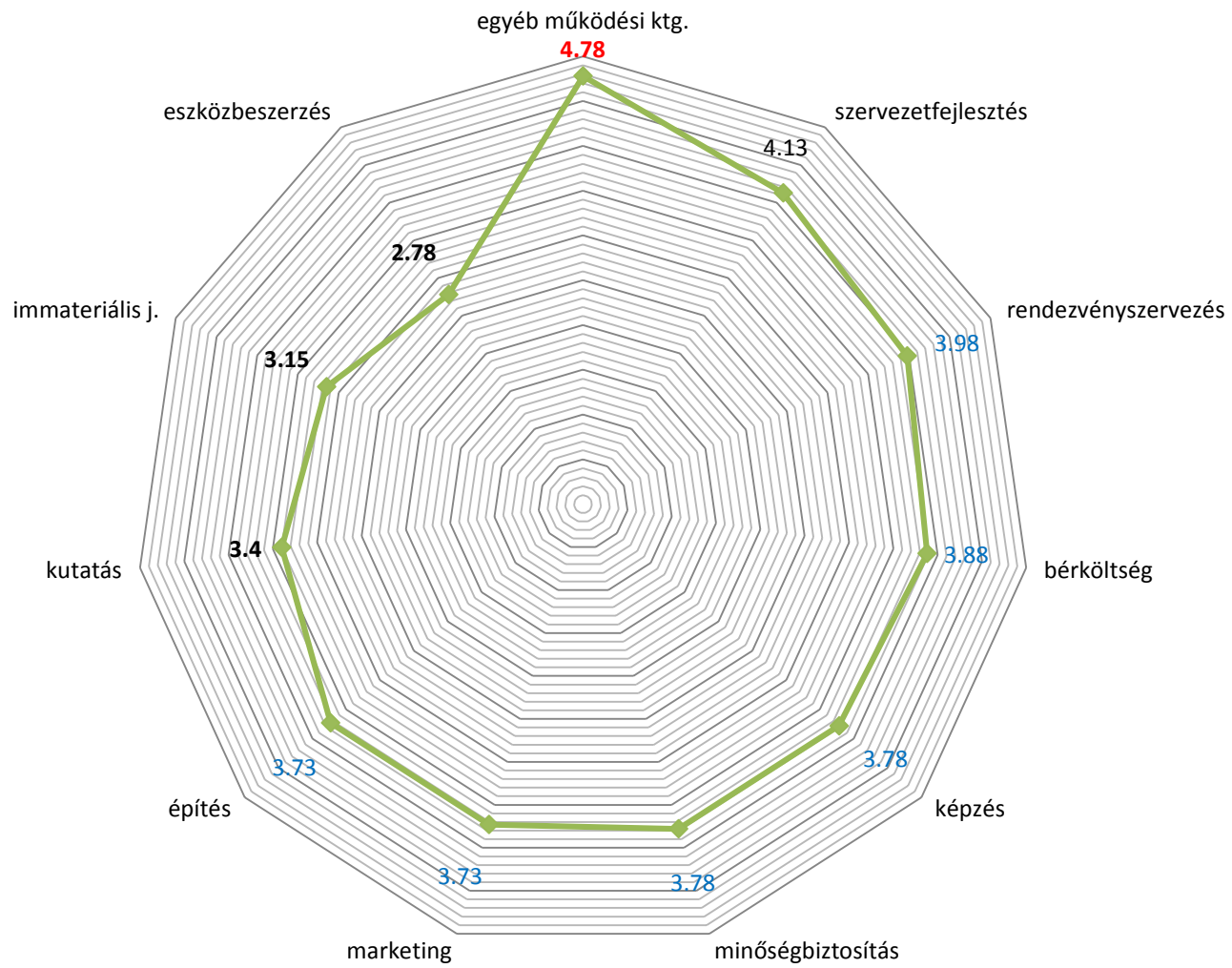
Támogatott tevékenységek köre

A 40 válaszadó TDM szervezet döntő többsége – 48%-a – 5-10 támogatott tevékenységet tartana ideálisnak, 3-5 félélt gondol további 32%, s mindössze 8 válaszadó az, akik 10-nél több tevékenységet is el tudnak képzelni egy pályázaton belül.

Az egyes tevékenységeket fontosságuk szerint értékelték: a kiemelt fontosságúak 5-t kaphattak, míg a nem fontosnak ítélték egyest. Ebből adódóan, minél jobb értéket kapott egy költség, vagy tevékenység az iskolarendszerben használatosnak megfelelően, annál nagyobb jelentőséget tulajdonítanak nekik a válaszadók.

Egyértelműen az látszik, hogy szinte egyöntetűen a bér nélküli működési költségeket tartják kiemelten fontosnak a támogatás szempontjából, a válaszadók több mint 82%-a jelölte meg ezt az első helyen. A második legfontosabbnak ítélt dolog a bérköltségek támogatása volt, melyet a válaszadók 45%-a jelölt „kiemelten fontosnak”. A TDM szervezetek alig több mint 10%-a tartja kiemelten fontosnak a pályázati szempontból a kutatási tevékenységet, vagy az eszközbeszerzést. A legtöbb „közepes” értéket a kutatás és a marketing kapta, azaz a válaszadók 45%-a ezt a két területet nem tartja különösebben fontosnak a pályázatok szempontjából.

Mely tevékenységekhez lenne szükség támogatásra?

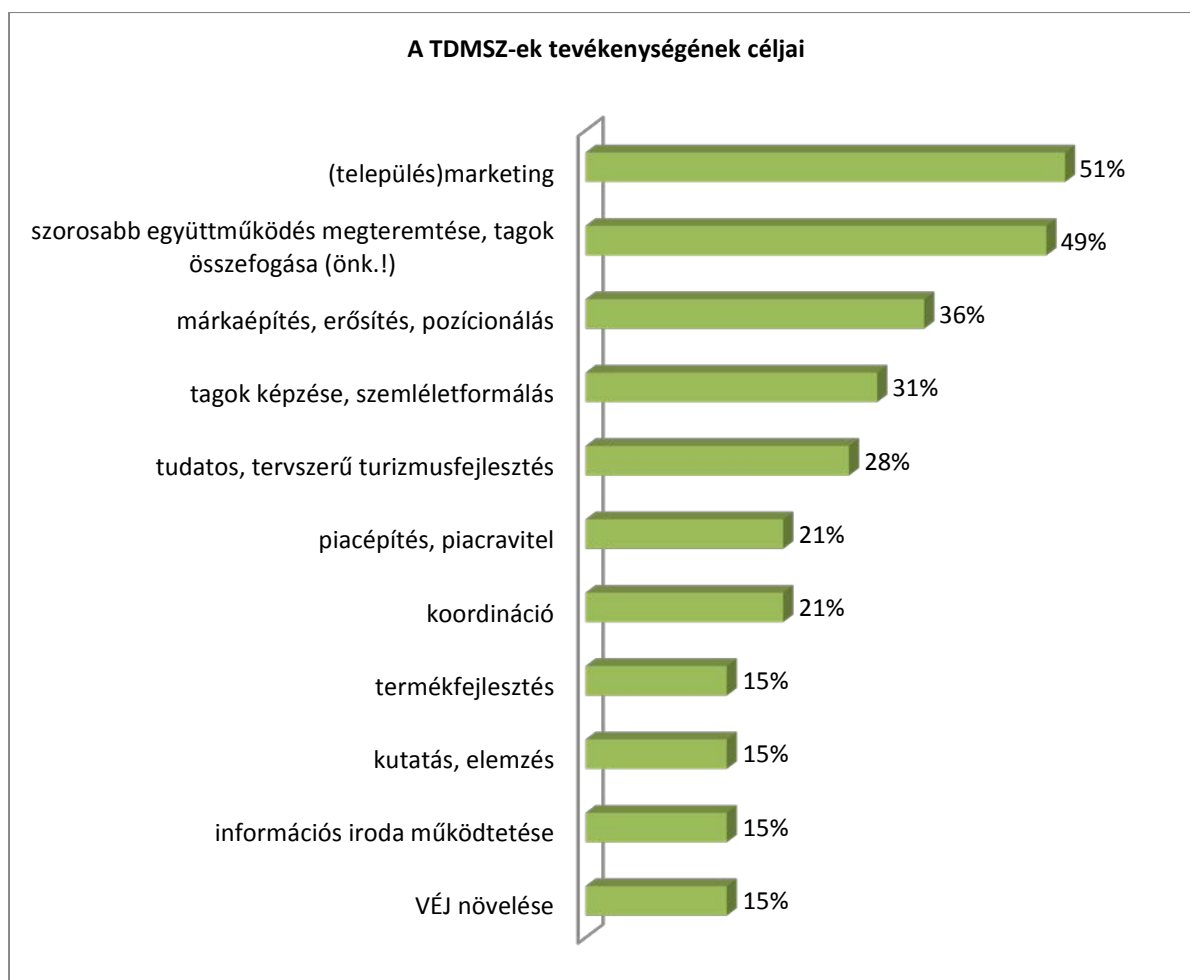
A TURISZTIKAI DESZTINÁCIÓ MENEDZSMENT RENDSZER JÖVŐKÉPE

A kérdőív összeállítása során felmerült az igény, hogy a konkrét adatok és racionális ismérvek, tények mellett kiderüljön a rendszerben dolgozók, a rendszert működtető menedzserek véleménye a benne rejlő, hosszú távú lehetőségekről is, a rendszerhez kapcsolódó érzelmeikről és a fejükben élő, megvalósítandó jövőképről. Erre három kérdés irányult, melyet ki-ki hosszabban vagy rövidebben válaszolt meg.

A kérdésekre adott válaszokat itt is három alfejezetben foglaljuk össze.

A TDM szervezet tevékenységének céljai

Összesen 39 értékelhető választ kaptunk arra a kérdésre, mely a TDM szervezet tevékenységének célját firtatta. A válaszadók átlagosan 4 dolgot neveztek néven, melyek között természetesen azonos fogalmak is jócskán szerepeltek.

A legtöbben a desztináció marketingjének menedzselésében látják a tevékenységük célját, de ezt rögtön követi a helyi szereplők egységbe kovácsolása. A válaszadók több mint egyharmada helyezett hangsúlyt a pozicionálásra, márka- és imázs építésére, erősítésére.

A válaszok tartalmát tekintve nincs jelentős eltérés a korábbi, inkább a végzett feladatokra vonatkozó eredményektől, legfeljebb, hogy ott nagyobb mértékben jelent meg a vendégszolgálati funkció. A turizmusfejlesztés és menedzsment, turizmusirányítás viszonylagos gyengébb említési aránya (10%) arra utal, hogy nagyon erős a desztinációs marketing jellege a szervezeteknek a desztináció menedzselésével szemben, s könnyebben tudnak azonosulni is ezzel a menedzserek. Ennek több oka van, mely jelen tanulmánynak nem tárgya.

A teljesség kedvéért felsorolás szintjén bemutatjuk a többi előfordulást is, melyek említési gyakorisága nem érte el a minta 15%-át:

- bevételek növelése
- komplex turisztikai szolgáltatás nyújtása
- turizmus irányítása, menedzselése
- vendégelégedettség maximalizálása
- tartózkodási idő megnyújtása
- fenntartható és versenyképes turizmus megteremtése
- (garantált) programok szervezése
- helyi attrakciófejlesztés
- stratégia elkészítése
- kínálat összefogása
- szolgáltatások színvonalának emelése
- érdekképviselő
- pénzügyi források felkutatása, optimalizálása
- termékfejlesztés ösztönzése
- kínálat beépítése a régiós ajánlatokba
- helyben foglalkoztatottak számának növelése
- vendégbarát magatartás kialakítása

Összefoglalásként a jellemző, legtöbbször előforduló szavak:

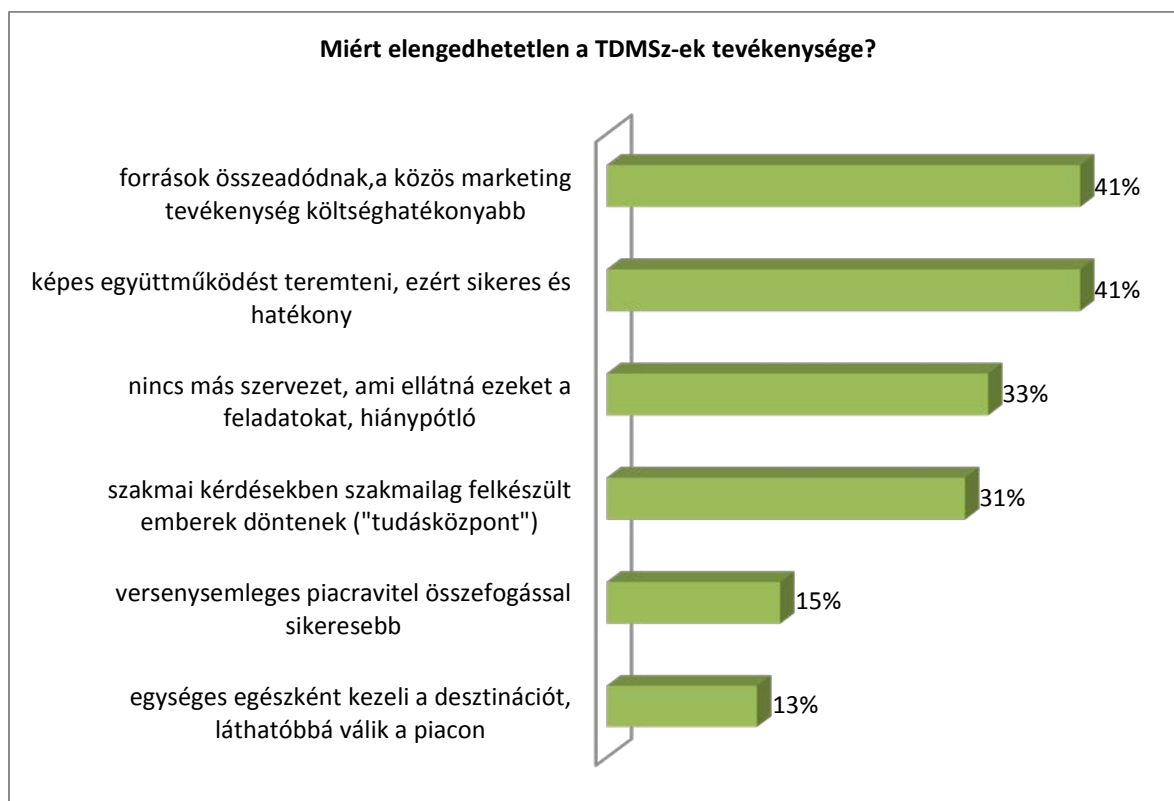

A TDM szervezetek létjogosultsága

A következő kérdésben arra lettek a válaszolók bízattva, hogy érveljenek amellet, hogy elengedhetetlen a TDM szervezet által végzett tevékenység. Ebben az esetben is 39 választ kaptunk a kérdésre, melyek már jóval kisebb szóródást mutattak, mint az előző esetben. Ez abból is adódik persze, hogy sokkal inkább egy-két dologra koncentráltak a válaszukban a menedzserek, átlagosan két tényezőt említettek.

A helyi TDM szervezetek összefogást, együttműködést teremtő képességét és a közös marketing tevékenység előnyeit azonos mértékben emelték ki a válaszadók. Sokan ezt a kettőt említették válaszukban, vagy valamelyik mellett az egységes piaci fellépés előnyeit kapcsolva a költséghatékonysághoz, vagy az összefogáshoz.

A menedzserek egyharmad része gondolja úgy, hogy ha nem működne a szervezetük, senki nem végezné el az általuk jelenleg végzett feladatokat. Itt elsősorban az információs iroda működtetésére, a kiadványok megjelenítésére, vagy a település turisztikai honlapjának karbantartására gondoltak a legtöbben.

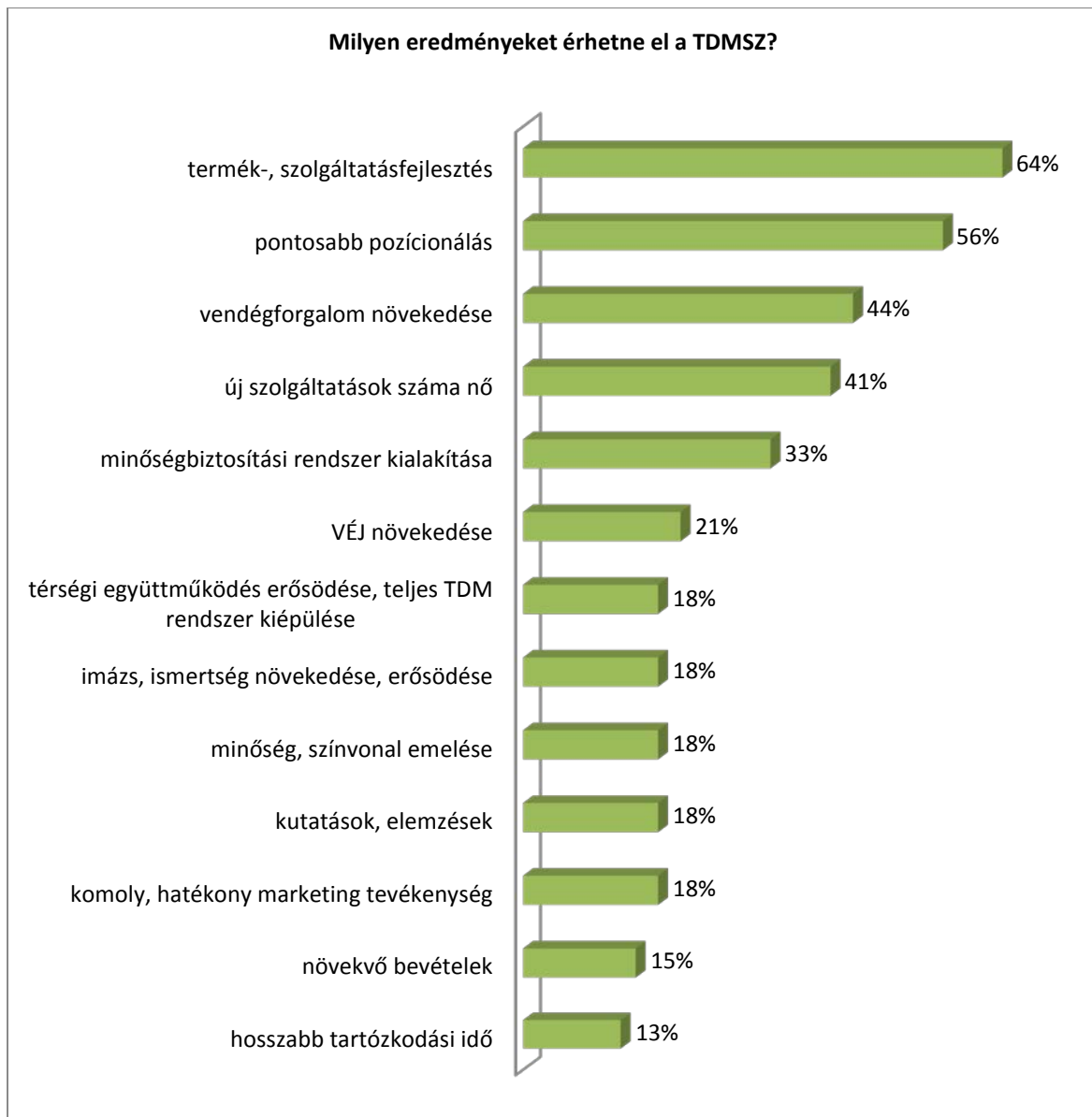
Szintén nagy számban (31%) emelték ki, hogy a TDM rendszernek köszönhetően lehetővé vált, hogy a turizmust érintő szakmai kérdésekben a szakemberek döntsenek, s munkájuk során így olyan „tudásközpontok” jöttek/jönnek létre, melyek egyre inkább nélkülözhetetlenné válnak a stratégia megvalósításában, a termékfejlesztésben, stb.

Sok értékes vélemény gyűlt össze, de kevésbé jelentős gyakorisággal, viszont ettől függetlenül fontosnak tartjuk bemutatásukat:

- önkormányzat nem ért ezekhez a feladatokhoz
- turizmus megerősödése új munkahelyeket teremt, javuló életminőséget
- komplex szolgáltatások csak így biztosíthatók
- koordinálni képes a célok elérése érdekében
- adatgyűjtést, kutatást, elemzést nem végez más
- versenyképesebb a terület és a vállalkozások
- regionális projektekhez ezen keresztül lehet kapcsolódni
- turisztikai ágazat érdekképviselője

Milyen eredményeket képes elérni egy jól működő TDM rendszer?

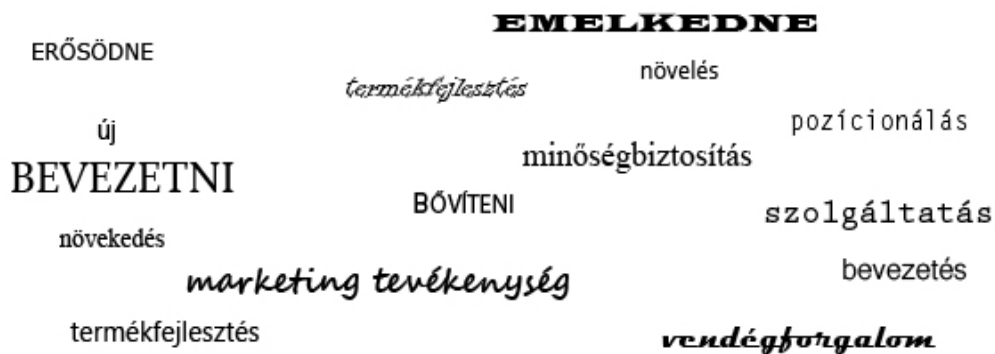
Ideális feltételek melletti működés esetén elérhető eredményekről is nyilatkozott a 39 válaszadó. Erre a kérdésre válaszoltak a legbővebben, átlagosan 4-5 konkrétumot megemlítve, ugyanakkor itt volt a legnagyobb egyetértés is. Két dologban is több mint 50%-os említési értéket tapasztaltunk. Ha egy mondatba kellene összefoglalni az eredményt, úgy válaszolnánk meg a címben szereplő kérdést, hogy a pontosabb pozicionálásnak köszönhetően a jelenleginél színvonalasabb, szélesebb termék- és szolgáltatáskínálattal rendelkezik, ami ugrásszerű vendégforgalom emelkedésben mutatkozik meg. Ebből természetesen több minden következik: a növekvő bevételektől a versenyképes vállalkozásokon át, a település gazdasági megerősödéséig, a TDM szervezet fejlesztési kérdésekbe történő bevonásáig, azaz megkerülhetetlenné válásáig.

Ebben az esetben is bemutatjuk a 10% alatti említéseket:

- elégedett vendégek
- növekvő IFA bevételek
- továbbképzések
- látogatói infrastruktúra fejlesztése
- magasabb átlagár
- bővülő programkínálat
- színvonalas rendezvények szervezése
- hatékony vendégtájékoztatási rendszer
- vállalkozások növekvő száma
- attrakciófejlesztés
- településfejlesztésnél véleményezési lehetőség
- aktívabb tagság
- gazdaság erősödése
- hatékonyabb, eredményesebb munka
- eredményesebb vállalkozások
- térségi kártyarendszer
- magasabban képzett humánerőforrás
- helyi termékek fejlesztése
- szezonális csökkentése
- szemléletformálás
- koordináció
- versenyképesség növekedése
- vendégbarát szolgáltatások

Összefoglalásképpen itt is bemutatjuk a leggyakrabban előforduló szavakat:

ÖSSZEFOGLALÁS, KÖVETKEZTETÉSEK

A március hónapban lefolytatott online kérdőíves kutatásban a regisztrált TDM szervezetek 46%-a vett részt, melyek országos megoszlását, méretüket és a turizmusban elfoglalt helyüket gondosan megvizsgálva kijelenthetjük, hogy a kapott eredmények reprezentatív mintán alapulnak.

Az eredmények birtokában kétség sem fér ahhoz, hogy a Magyar TDM Szövetség valóban reprezentálja a TDM szervezeteket, de nem csak azért, mert a TDM szervezetek több mint 61%-a megtalálható soraikban. A szervezetek turisztikai régiók szerinti eloszlása tekintetében a szövetség valamennyi régióban az ott működő és regisztrált TDM szervezetek legalább 60%-át összefogja.

Ha a turisztikai statisztika két fő mutatóját vizsgáljuk a TDM szervezetekkel kapcsolatban, az derül ki, hogy a vendégéjszakák 66%-a TDM szervezetek működési területén realizálódik. Az idegenforgalmi adóbevételek 72%-a szintén olyan településen folyik be, ahol a turizmus aktív irányítója a TDM szervezet.

A települési önkormányzatok 7-8%-a közvetlenül tagja a helyi szintű turisztikai egyesületnek, vagy tulajdonosa a desztináció menedzsmentért felelős gazdasági társaságnak. A hazai gyógyüdülőhelyek mindegyikén található jól működő TDM szervezet, melyhez általában a gyógy- és termálfürdők is csatlakoztak.

A TDM rendszerhez kapcsolódó legnépesebb szakmai kör a kereskedelmi és az egyéb üzleti célú szálláshelyek. A vidéki férőhelykapacitás 35-40%-a olyan településen van, mely turizmusát TDM szervezet irányítja, ha kategóriánként vizsgáljuk, a 4-5*-os szállodák esetében ez az arány még magasabb.

Az eddigiekből következik, hogy a Magyar TDM Szövetség kiemelt partnerei az önkormányzatok, a fürdők és a szálláshelyek. Szervezetfejlesztésre azért még bőven van lehetőség, főleg a közép kategóriás szálláshelyek, panziók és a vendéglátóhelyek esetében. Ez azért is fontos, mivel a helyi szintű szervezetek elemi érdeke, hogy működésüket az eddiginél nagyobb mértékben tudják saját bevételeikből fedezni.

A TDM szervezetek működését is vizsgálta a kutatás, bár a működés egyik fontos kérdésére – a saját bevételekre a tagdíjon túl – összességében nem tért ki és a becsléshez sem kaptunk támpontokat. A válaszokból csak az derült ki, hogy az éves költségvetés kb. 10%-át fedezik a tagdíjbevételek, és hogy sok mindent megtesznek a szervezetek saját bevételeik növelésére – a program- és hirdetésszervezéstől a könyvtár működtetéséig -, de ennek összege ismeretlen.

A legnagyobb probléma – ahogy arra már az elmúlt években több szakmai kutatási anyag is rámutatott – a TDM rendszer alulfinanszírozottsága és az ebből fakadó humánerőforrással kapcsolatos problémák: alacsony fizetések miatt nem megfelelő létszám és az ebből kialakuló túlterheltség, a kellő motiváció hiánya. Ez ebben az esetben is kiderült a válaszokból. Ideálisnak egy a jelenleginél 10-15m Ft-tal nagyobb költségvetést és további két fő felvételét tartják.

Teljesen külön kell kezelni a problémák másik nagy körét – és erre jóval kevesebb figyelem esik -, hogy mennyire vonzó a TDM szervezet működése helyben a turisztikai vállalkozások számára,

ennyire elismert a szervezet szakmai kompetenciája. Pedig enélkül nehéz dió a szervezetfejlesztés, amit viszont igen fontosnak tartanak a TDM szervezetek vezetői.

A statisztikai adatok tudatosabb kezelése és az adatgyűjtés jelentőségének felismerése esetén komoly esély nyílna arra, hogy megkerülhetetlen legyen a TDM rendszer szabályozási hátterének és a megfelelő finanszírozási módozatoknak a kormányzati szintű megeremtése.

A pályázatokkal kapcsolatos várakozások igen nagyok. Az ágazati minisztérium illetékes részlegeiről többször megerősítették az őszi időpontot, így nem csoda, ha komolyan számítanak a megnyíló forrásokra a szervezetek.

Összességében elmondható, hogy az ideális pályázat 40-80m Ft közötti összegről szól, legfeljebb 15%-os önrészt kíván, 5-10 tevékenységet lehet belőle megvalósítani a rendelkezésre álló 2-3 év alatt. Kiemelten fontosnak tartják, hogy lehessen belőle a működési költségeket – beleértve a bérköltséget is – finanszírozni, ezen túl szintén fontos a szervezetfejlesztés területe és kisebb mértékben a rendezvények szervezése.

A beérkezett válaszokból az is kiderült, hogy hogyan képzeli el a TDM rendszer jövőjét a TDM menedzserek, ha elvonatkoztatnak a jelenlegi alulfinanszírozott rendszertől. Az mindenképp megállapítható, hogy a legtöbbször előforduló szavak – akár a célok, akár a jövőbeni eredmények esetében – mind pozitív tartalmúak és dinamikusak voltak.